

DOORONTWIKKELING HOOGWATERBESCHERMINGSPROGRAMMA: ALLIANTIEPRINCIPES

Opsteller: Judith van den Bos (Unie van Waterschappen)

SAMENVATTING

Alle portefeuillehouders Waterveiligheid van de waterschappen en Rijkswaterstaat wordt gevraagd om op 11 april 2019 op de Dijkwerkersdag de Alliantieprincipes van het Hoogwaterbeschermingsprogramma te ondertekenen. In deze alliantieprincipes wordt de samenwerking tussen de waterschappen en Rijkswaterstaat in de Alliantie van het Hoogwaterbeschermingsprogramma nader gedefinieerd. Met de ondertekening wordt de alliantie herbevestigd in deze nieuwe fase van uitvoering waarbij steeds meer projecten in planuitwerkings- en realisatiefase komen.

INLEIDING

Sámen de keringen op orde krijgen, die bij de beoordeling niet voldoen aan de normen. Dat is de essentie van het Hoogwaterbeschermingsprogramma: een programma waarin Rijk en waterschappen intensief in een alliantie samenwerken om Nederland te beschermen tegen overstromingen. Dat doen deze partijen op basis van afspraken, vastgelegd in het Bestuursakkoord Water, mei 2011. De belangrijkste afspraak is dat het Rijk en de waterschappen samen de verantwoordelijkheid dragen en beide 50% bijdragen aan de kosten (365 miljoen euro per jaar). Het programma wordt jaarlijks geactualiseerd en steeds voor een periode van zes jaar opgesteld, met een doorkijk van twaalf jaar. Het Hoogwaterbeschermingsprogramma maakt onderdeel uit van het Deltaprogramma.

Per 1 januari 2017 hebben we nieuwe normen voor de dijken. Het streven is dat in 2050 alle primaire keringen voldoen aan de nieuwe veiligheidsnormering. Het Hoogwaterbeschermingsprogramma is een grote opgave. Het Hoogwaterbeschermingsprogramma gaat de komende jaren naar een volgende fase, waarin naast de aanwas van nieuwe verkenningen steeds meer projecten in de planuitwerkings- en realisatiefase komen. Dit stelt nieuwe eisen aan de alliantiesamenwerking. Een verandertraject is in gang gezet onder de naam Doorontwikkeling Hoogwaterbeschermingsprogramma.

In zes sporen is het afgelopen jaar gewerkt aan het vormgeven van de Doorontwikkeling van het Hoogwaterbeschermingsprogramma. De resultaten worden verwoord in bestuurlijke Alliantieprincipes, het Programmaplan HWBP 2019-2023 en het Organisatieplan.

In de Alliantieprincipes wordt de samenwerking nader gedefinieerd en bestuurlijk bevestigd. In het programmaplan wordt de doorontwikkeling van het HWBP inhoudelijk uitgewerkt. In dit plan staat beschreven hoe projecten en programma zullen samenwerken, hoe de primaire processen van de Programmadi-rectie (bijv. subsidieverlening) worden doorontwikkeld en welke prioritaire thema's en taken op alliantieniveau worden opgepakt (zoals innovatie). In het organisatieplan zullen de consequenties van besluiten over de alliantieprincipes en het programmaplan worden vertaald naar de programmaorganisatie van het HWBP.

ALLIANTIEPRINCIPES

Met de alliantieprincipes herbevestigen de waterschappen de samenwerking binnen de bestaande (financiële) kaders en het Bestuursakkoord Water. De alliantieprincipes borduren voort op bestaande afspraken. Bestaande wet- en regelgeving zijn uitgangspunten die niet worden aangepast. Met het ondertekenen bevestigt het waterschap het belang van de samenwerking en de spelregels en invulling die de waterschappen en Rijkswaterstaat daarbij afspreken. Het gaat over hoe een succes van de alliantie kan worden gemaakt.

In de alliantieprincipes staan beschreven dat we werken vanuit gezamenlijke principes, zoals transparant, solidariteit, voorspelbaar, betrouwbaar, rolzuiver en vanuit het belang van het programma. We spreken

elkaar daar op aan, helpen elkaar door onze kennis en ervaring te delen en dragen samen het verhaal van het HWBP uit. We evalueren periodiek – ten minste eens per twee jaar - onze samenwerking en deze principes.

De opgave van de alliantie HWBP is om in 2050 alle primaire keringen (indien nodig) op een sobere en doelmatige wijze te hebben versterkt, zodat de keringen voldoen aan de wettelijke normen zoals die zijn vastgelegd in de Waterwet. Onze missie is om Nederland te beschermen tegen hoogwater door als alliantie gezamenlijk de waterkeringen op een slimme en innovatieve wijze te versterken. De alliantie spant zich maximaal in deze opgave sneller en goedkoper te realiseren en te komen tot een stabiel programma.

De scope van de alliantie voor het HWBP omvat het gezamenlijk programmeren, voorbereiden en realiseren van maatregelen om primaire waterkeringen te versterken. Het programma biedt beheerders de ruimte om op projectniveau omgevingsgericht te werken en zo ambities te realiseren op het gebied van ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid.

Besluitvorming over de uitvoering van het HWBP vindt plaats door het Programmabestuur HWBP, waarin de bestuurlijk vertegenwoordigers van de waterschappen en het rijk zitting nemen, met mandaat en draagvlak van hun achterban, en waarin besluitvorming plaatsvindt op basis van consensus. Het programmabestuur HWBP is verantwoordelijk voor de sturing op de uitvoering van het HWBP. Het programmabestuur stelt onder meer het programmaplan, de begroting, de kadernota, jaarplannen, de jaarlijkse actualisatie van het programma en voortgangsrapportages vast. Het programmabestuur is daarnaast verantwoordelijk voor de afstemming met DGWB, het deltaprogramma en de Commissie Waterkering over de raakvlakken met beleid en wet- en regelgeving, die van belang zijn voor het realiseren van het HWBP. De DG Rijkswaterstaat en de portefeuillehouder Waterveiligheid van de Unie van Waterschappen gaan samen de subsidiebeschikkingen ondertekenen.

Er is een directeurenberaad waarin naast de programmadirectie, directieleden van de alliantiepartners deelnemen. Het directeurenberaad bevordert de verbinding tussen het programma en het directieniveau bij de keringbeheerders. Dit overleg is sparringpartner voor de programmadirectie voor tactische vraagstukken in de samenwerking in de alliantie. Het directeurenberaad kan de programmadirectie en het programmabestuur gevraagd en ongevraagd adviseren.

De programmadirectie HWBP werkt onder verantwoordelijkheid van het programmabestuur. De Programmadirectie HWBP heeft een regisserende, faciliterende en toetsende rol in de uitvoering van het HWBP. De programmadirectie heeft een regisserende rol bij het ontwikkelen van kennis en het delen en toepassen van kennis en innovaties. De directie van de programmadirectie beschikt over het benodigde mandaat om de programmaorganisatie aan te sturen. De organisatie van de programmadirectie wordt versterkt en zodanig uitgerust dat zij kan beschikken over een vaste en kwalitatief hoogwaardige personele bezetting. Alliantiepartners zullen de randvoorwaarden scheppen voor een professionele en slagvaardige organisatie van de programmadirectie.

De waterschappen gaan zich onderling zodanig organiseren dat hun vertegenwoordiging in het HWBP gelegitimeerd en met een helder mandaat slagvaardig kan opereren. De Uniecommissie waterkeringen speelt daarbij als kadersteller en toezichthouder voor de waterschappen een belangrijke rol. RWS zal ervoor zorgen dat de aanpak van zijn keringen verbonden wordt aan het HWBP. RWS zal de verbinding van de regionale directies met het HWBP versterken.

ONDERTEKENING

Met de ondertekening van de alliantieprincipes op de Dijkwerkersdag 11 april markeren de waterschappen en Rijkswaterstaat het moment van een nieuwe fase voor het Hoogwaterbeschermingsprogramma. Bekrachtiging van de alliantieprincipes biedt een uitgelezen kans om de doorontwikkeling van het HWBP publiekelijk te markeren.

CONSEQUENTIES VOOR HET WATERSCHAP

Het doel van het ondertekenen van de Alliantieprincipes is het creëren van draagvlak voor de aanpak en samenwerking binnen het Hoogwaterbeschermingsprogramma. Het betreft eigenlijk een intentieafspraken. Deze afspraken zijn niet in rechte afdwingbaar. Dat doet niets af aan de morele binding bij de ondertekening door alle 21 waterschappen. Dit voorstel heeft geen invloed op personeel en organisatie van het waterschap. De alliantieprincipes hebben geen financiële consequenties voor de waterschappen. Wel heeft het voorstel invloed op het personeel en de organisatie van et Hoogwaterbeschermingsprogramma. Hier toe wordt expliciet een voorstel voorbereid in het Organisatieplan.